

... ve stráních za městem lze najít kouzelnou jahodu – kdo ji zhltně v pevné víře, zaslechne snad klapot mlýna, cupitání skřítků či broukavou píseň babky kořenářky...

Pověsti nejsou určeny vzdychajícím staromilcům. Jejich zveřejnění není pietním aktem. Je totiž v naší moci zachránit jim život. Za jediné podmínky, nelze je vyprávět slovy mrtvých. A slovník dnešních žijících je zcela jiný, ať chceme nebo ne. Mysleme tedy po svém i smějme se po svém. Starý příběh sice nevyvážne bez šrámů, ale má větší naději přežít.

Zdeněk Šmíd (Strašidla a krásné panny)

Prémie pro nespavce

V lesích pod Klínovcem, říká se, zbloudili jedné noci dva kamarádi. Šli z hospody, kde si řádně přivdali až přebrali, sotva na cestu viděli a to si cestu domů ještě lesem zkrátali. Že začala Valpuržina noc nedbali (noc před prvním májem). Když vcházeli do lesa, měsíc svítil, jak vešli, zašel, les se za nimi zavřel. Tu počaly se hrůzné zvuky hned ozývat, slyšeli kroky a nikoho, kdo by kolem kráčel, zas někdo jakoby se jim o tvář otřel, tu cizí dech tak blizoučko se ozval. Cesta z lesa se však pojednou zdála stejně daleká, jako cesta lesem dál. Bylo zle a bylo ještě hůře, když se začala objevovat mezi stromy světélka, klamat jim cestu, obrysy stínů se rozostřily a celý les jakoby pomalu plul a ztrácel se před očima. Naštěstí v poslední chvíli ten střízlivější spatřil nedaleko siluetu jakéhosi polozbořeného stavení, snad mlýna, starého hamru, kdoví co to bylo. Zaradovali se oba a vkročili dovnitř, aby pod střechou přečkali noc. Sotva však vešli, ozvalo se zapraskání. To jen podlaha, odtušili po chvíli, ale sotva udělali dalších pár kroků, ozval se strašlivý smích ze všech stěn až krev stydla a sotva se vzpamatovali, v další síni před nimi se rozsvítilo. Odtamtud do místnosti vběhli drobní skřítečci, sotva jako kočka malincí, chytali se za drobné ručky a měli se do tance. Tu se teprve rozsvítil veliký lustr visící od stropu a v tom okamžení stál před nimi skřet, celý v zeleném. Tu zas oknem vskočil další skřet, smekl červenou čapku a popadl se s druhým v kole, než vskočil třetí duhový, až oči přecházely. Kde se vzala tu se vzala, lepá dívčí postava se v kole točí, na krásných dlouhých vlasech zelený vínek, a hned všichni duchové jí zdraví a v úctě se před ní sklánějí. Královna víl, vzdychl si ten méně opilý. Správně jsi mě poznal, ale to nestačí, dřív se domů nepodíváte, než i moje skřety v kole rozpoznáte, řeklo to nezemské stvoření v řasnatém šatu, zasmálo se ledově a třpytivě, tlesklo do dlaní, spustila hudba a rej duchů se dal do tance. Trpaslíci se zle zachechtali a vzali oba pocestné do kola. I drobní skřítečci opakovali smích jako ozvěna. Duchové zpívali a víla pomalu z kola se vymanila a usedla do prázdného okna. Červený trpaslík uprostřed noci smekl červenou čepičku a vyhodil ji do vzduchu, červené botky zazvonily o podlahu, zatočil se, chytil čapku a ruce v bok se dal zas s ostatními v rej. Potom vtančil zelený trpaslík, i on smekl čapku, zelené vlasy se mu rozevlály, oči zablýskly, zelená kytlice se roztočila v rytmu jeho kroků a to už se hrnul doprostřed trpaslík v duhové čepičce, skákal a výskal až pod ním podlaha vrzala, nožky v duhových kalhotách se jen míhaly. Nakonec se zatočil a poklonil se královně duchů. Víla vstala, pokynula skřítkům, vzali se s trpaslíky za ruce a blížili se k oběma ochmelkům. Tři trpaslíci, zamyslel se nahlas ten střízlivější, tři barvy. Trpaslíci sťeží zemské poklady, pokračoval a rozbřesklo se mu. Ty červený, ty jsi červený jaspis, a ty zelený hlídáš naleziště zelených jaspisů. Duhové barvy, podíval se na třetího, znamenají achát! Sotva to vyřkl, duchové vzkřikli a v divém víru zmizeli. Zůstala jen víla s věncem ve vlasech a na podlaze poházené červené a zelené jaspisy i duhové acháty, jako spadané listí. Opilec se tentokrát vzpamatoval první, sedl na zem a začal sbírat drahé kamení. Víla se zlomyslně usmívala. Vezměte si poklady, berte co unesete, noc už pomalu končí, od východu blednou hvězdy, zakrátko se můžete vydat k domovu. Druhý však stál a díval se té tajuplné bytosti do očí. Na její tázavý pohled odpověděl: Nestojím o poklady temných sil. A co bys rád? Zeptala se královna duchů. Domů, vydechl. Víla se tajemně usmála, sňala z vlasů svůj vínek zelený a vložila mu ho na hlavu a vábila jej k sobě. V té chvíli se ozval vzdálený zpěv kohouta a prelud cosi šeptající se rozplynul. Jsme nedaleko domova, řekl ten

stojící s vínkem na hlavě a rukou zahnal mámení, pojďme už. Druhý se ještě shýbl pro poslední kámen a když jeho druh už vyšel do rodícího se rána, vyklopýtal s obtěžkanými kapsami za ním. Doma je nečekalo přívětivé přivítání. Ten s plnými kapsami však nenechal ženu ani doláteřit a už hrdě tahal z kapes kameny. Přestaň se hádat ženo a podívej se radši, co jsem z lesa přinesl! A žena kouká a vidí jenom samé listí, žaludy a kaštany, ruce dala v bok a už jí zase pusa jede, pro takové poklady jsem si sama mohla do lesa dojít!

U toho druhého se zpočátku nevedlo lépe, i když žena byla šťastná, že ho vidí živého a zdravého, navenek i ona vedla svou. Teprve po chvíli si všimla, že má na hlavě cosi blýskavého. Když se podívali blíž, viděli, že věnec z listí je celý ze stříbra.